

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ
КАФЕДРА ЖУРНАЛІСТИКИ ТА ФІЛОЛОГІЇ

**ХІІІ Всеукраїнська
науково-практична конференція**

**ЖУРНАЛІСТСЬКА ОСВІТА
В УКРАЇНІ:
СВІТОВІ ПРОФЕСІЙНІ СТАНДАРТИ**

Суми, 11-12 травня 2017 р.

РАДІОРИНОК СУМЩИНИ: ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ

Інна Гаврилюк,

к. н. із соц. комунік., СумДУ

Аліна Бугайова,

студентка IV курсу СумДУ, ЖТ-31

Розглядається радіоринок Сумщини: структура та стан, типи мовлення та форматування радіоефіру.

Ключові слова: *радіо, радіостанції, радіоринок, типи мовлення, формат.*

RADIOMARKET OF SUMY REGION: TENDENCIES OF DEVELOPMENT

Inna Havryliuk

PhD in Social Communications, Sumy State University

Alina Bugayova,

student of the 4th year, ZhT-31, Sumy State University

The radiomarket of Sumy region, its structure, state, types of broadcasting and formation of airwaves are investigated.

Keywords: *radio, radiostations, radiomarket, types of broadcasting, format.*

Інформаційний простір Сумщини репрезентований великою кількістю різноманітних медіа. Значне місце поміж них посідає такий різновид засобів масової інформації, як радіо.

Загальна кількість радіостанцій, які транслюються на території Сумської області, – 22. Це як всеукраїнські, так і місцеві радіомовники. Варто зазначити, що переважна більшість із них (17) – всеукраїнського масштабу, тоді як місцевих радіомовників нараховується п'ять. Дві місцеві радіостанції розташовані в Сумах («Слобода-FM», «Діва-радіо»), дві інші – у районних центрах: Конотопі («Радіо-Кон», «Експрес-радіо») та Охтирці («А-FM»). Як бачимо, місцевий медіа-ринок представлений незначною кількістю радіостанцій, особливо це стосується районних центрів.

Варто зазначити, що радіопростір Сумщини не є константним утворенням, він постійно змінюється. Незабаром до когорти всеукраїнських радіомовників приєднається ще один медіа-представник – радіо «Країна FM». Особливістю цієї радіостанції є контентне наповнення: програми та музика, що звучать в ефірі, винятково українськомовні.

Діяльність будь-якої радіостанції не має сенсу без радіомовлення, адже сама по собі радіостанція не буде приносити користі. Радіомовлення – це донесення інформації за допомогою спеціальних технічних засобів до широкого кола територіально-розосереджених слухачів. Щоб зрозуміти змістове наповнення радіостанції, важливо розрізнити типи радіомовлення. Традиційно виділяють чотири типи мовлення радіостанцій:

- Інформаційне (розмовне) мовлення

Цей тип мовлення характеризується майже повною відсутністю музичних композицій. Винятком є програми, присвячені музиці, де можна почути музичні композиції. Контент складається з інформаційних, інформаційно-аналітичних, інформаційно-публіцистичних, культурно-просвітницьких, пізнавально-розважальних та інших типів програм.

- Інформаційно-музичне (розмовно-музичне) мовлення

Кількість інформаційних програм приблизно дорівнює 60 – 70% часу від усього ефіру, тоді як музичні композиції складають приблизно 30 – 40% ефіру. Наповнення радіостанції з таким типом мовлення виглядає як випуски новин, інформаційні та інші різновиди програми, які інколи перериваються музичними композиціями.

- Музично-інформаційне (музично-розмовне) мовлення

Співвідношення кількості інформації та музики в ефірі таке: приблизно 60 – 70% музики й 30 – 40% інформаційних програм. Контент радіостанції такого типу мовлення складається у більшості випадків з музичних композицій. Час від часу композиції перериваються рекламою, випусками новин або передачами.

- Музичне мовлення

Кількість інформації у цьому типі мовлення не перевищує 10-25% ефіру. Увесь інший час належить музиці. Контент радіостанції такого типу – це реклама, випуски новин, короткі рубрики та музика [1].

Аналіз радіоринку Сумщини засвідчив, що найбільшу кількість радіостанцій становлять ті, що мають музично-інформаційний тип мовлення. Загалом таких радіо 15. Наприклад, це такі ретрансльовані радіостанції, як «Хіт FM», «Наше радіо», «Авторадіо-Україна», «Radio Rocks», «Любимое радио», «Радіо П'ятниця», «Ретро FM», «Радіо Шансон». До цього типу належать також майже усі місцеві радіостанції Сумської області. Другу позицію посідають радіостанції, які репрезентують інформаційний тип мовлення. Таких радіостанцій на території Сумщини чотири – це «Радіо Ера», «Українське радіо 1» («УР-1»), «Світле радіо Еммануїл» та «Слобода–FM». Інформаційно-музичний тип мовлення представлено радіостанцією «Промінь». Музичний тип мовлення репрезентує радіостанція «NRJ Україна» (саме на цій радіостанції музичний контент становить трохи більше ніж 80%).

Важливим для успішної діяльності радіостанції є її формат. «Формат – профіль, спеціалізація, індивідуальність станції, яка характеризується однотипним мовленням упродовж години, доби або тижня» [2, с. 225]. Головними критеріями, що визначають формат радіостанції, є стилістика музичних композицій, манера поведінки ведучих в ефірі, форма подання музичного матеріалу, музичні заставки, шуми. Загалом усе, що реципієнт чує в ефірі, і те, як воно поєднується між собою, визначає формат радіостанції [3].

До розмовних належать формати «All News» («Усі новини») та «Talk» («Розмовне радіо»). Причому останній формат має два субформати – «News / Talk» (новини, аналітика, різноманітні ток-шоу тощо) та «All Talk» (суцільні розмовні шоу, обговорення найрізноманітніших проблем тощо) [2, с. 116–117].

Вищезазначений тип мовлення на медійній мапі Сумщини репрезентований таким субформатом, як «News/Talk». Це «Радіо Ера», «УР-1», «Промінь», «Слобода–FM», «Світле радіо Еммануїл». Причому «Світле радіо Еммануїл» являє собою спеціалізовану (нішеву) радіостанцію релігійного спрямування.

Найбільшу кількість на медіаринку Сумщини складають радіостанції музичного спрямування. Як зазначає О. Гоян, «музичні формати, на відміну від спеціалізованих, для рекламодавців привабливіші, оскільки вони охоплюють більшу аудиторію. Отже, радіостанції, які обирають ці формати, можуть розраховувати на великі аудиторії, а значить, і на велику рекламу» [2, с. 120].

Найбільшу кількість становлять радіостанції, що репрезентують формат АС («Сучасна культура дорослих»). Радіостанції такого формату пропонують сучасну музику для дорослих та орієнтуються на слухачів віком від 25 до 45 років. Здебільшого цей формат репрезентує музику дискотечного типу. До радіостанцій цього типу, трансльованих в Сумській області, належать «Любимое радио», «Радіо П'ятниця», «Наше Радіо», «ХІТ FM», «Авторадіо-Україна».

Досить потужно на медійному ринку Сумщини представлені радіомовники, які працюють у форматі MOR. Цей формат зорієнтований на «задоволення потреб якнайбільшої аудиторії – все для всіх і кожного» [2, с. 120]. До таких радіостанцій належить, наприклад, «Перець FM». Прикметно, що значну частину в цій групі посідають місцеві радіомовники – «Радіо-Кон», «Експрес-радіо», «А-FM».

Меншу кількість, у порівнянні з двома попередніми, становлять радіостанції, що репрезентують CHR-формат. Радіо вищезазначеного формату трансльовують сучасні хіти, що зорієнтовані на підлітків і молодь 12 – 25 років. До таких радіостанцій належать «NRJ Ukraine», «Любимое радио» та «Русское радио Україна». Працює у цьому форматі й

радіостанція «Країна FM» (варто зазначити, що вищезазначене радіо має субформат – National CHR), яка, як зазначалося вище, лише входить на медійний ринок Сумщини.

Цікаво, що деякі радіостанції репрезентують комбіновані формати. До таких належить, наприклад, «Діва-радіо». На медійному ринку вона представлена у форматі Soft AC/ CHR.

Окрема ніша на медійній мапі Сумщини належить радіостанціям, які працюють у форматі Oldies (Retro). Програмна концепція таких радіостанцій побудована на тому, що вони транслюють в ефірі музику, яка стала світовою класикою. Вік цільової аудиторії таких радіостанцій становить від 45 років. До цієї групи відносимо «Радіо Мелодія» та «Ретро FM».

Найменшу кількість на медійному ринку Сумщини (усього по одному зразку) становлять радіостанції із форматами Rock («Радіо РОКС – Україна») та Shanson («Радіо Шансон»). Їхній контент – рок-музика та так званий міський роман, бардівська чи «блатна» лірика відповідно.

Отже, радіоринок Сумщини представлений 22 радіостанціями, 17 із яких всеукраїнські, а 5 – місцеві (причому 3 із них репрезентують районні центри – Конотоп та Охтирку). Такий незначний відсоток місцевих радіомовників негативно позначається на розвитку інформаційного простору Сумської області, свідчить про його недосконалу структуру. Найбільше радіостанцій (15 із 22) мають музично-інформаційний тип мовлення. Інформаційний тип мовлення репрезентовано 4 мас-медіа, із них 1 медіа – місцеве. Інформаційно-музичний та музичний тип мовлення представлено радіостанціями «Промінь» та «NRJ Україна» відповідно. Як бачимо, найбільший відсоток (майже 82%) на медіа-ринку Сумщини належить радіостанціям із музичним контентом (музично-інформаційні та музичні радіостанції) і незначний (лише 18%) – із розмовним наповненням (інформаційні та інформаційно-музичні). Відтак мешканці Сумської області, як, власне, й українці загалом, позбавлені можливості слухати власне медійний (не музичний) доробок. Радіоринок Сумщини представлений різноманітними форматами, однак перевага надається популярному AC (сучасна дискотечна музика для дорослих), а також MOR (музика різного спрямування, різних років, що розрахована на широку аудиторію) та CHR (сучасна дискотечна музика для молоді). Інші формати – Retro, Rock та Shanson – представлені окремими радіостанціями. Як бачимо, здебільшого радіостанції, як всеукраїнські, так і місцеві, працюють на старшу аудиторну групу.

Список літератури

1. Бубукин А. Форматы радиостанций. Как определить свой формат [Электронный ресурс] / А. Бубукин. – Режим доступа : <http://www.radiostation.ru/music/format.html>.
2. Гоян О. Я. Основы радиожурналистики і радіоменеджменту : підруч. / О. Я. Гоян. – К. : Веселка, 2004. – 245 с.
3. Кирьянова Л. Г. Экономика средств массовой информации [Электронный ресурс] : учеб. пособ. – Томск : Изд-во ТПУ, 2006. – 132 с. – Режим доступа : <http://textb.net/45/index.html>.